

РАДА

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМІЧНА І ЛІТЕРАТУРНА

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ.

РІК ШОСТИЙ

Адреса редакції і контори:
у Києві, Велика Підвальна вул. д. 6,
вля золотих воріт
Телефон редакції 1458.
ТЕЛЕФОН ДРУКАРНІ 1069.
УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА РІК 1911

на рік	на 6 м.	на 3 м.	на 1 м.	на рік	на 6 м.	на 3 м.	на 1 м.
5.70	3.25	1.75	1.25	5.70	3.25	1.75	1.25

Передплат. на рік можна виплачувати частками: в 2 строки: на 1 янв. 3 карб. і на 1 апр. 3 карб., в 3 стр.: на 1 янв. 2 карб., на 1 мар. 2 карб. і на 1 мая 2 к., або по 1 карб. на протязі перш. шести місяців.
Ціна „Рад“ за кордо: на рік 11 р., (27 крон 94 гелера на австрійську валюту), на 1/2 року—5 р. 50 к. на 1/4 року—2 р. 75 к., на 1 м.—1 р. Коли закор. читачі передплачують газету через поштомату, то платять за газету по ціні встановленій для передплатників в Росії.

Варедплате врякується „Ілля“ з 1-го червня ком. мірале.
За зміну адреси 30 коп.
(При зміні необхідно прикладати стару адресу).

Автори рукописів повинні подати свої приватні адреси. Редакція може скорочувати і змінити отримані статті, до друку негодні, переходять редакції 3 місяці і зчисляються авторам їх коштом, дрібні замітки в дописі одразу знищуються. Рукописи, на яких не зазначені умови друку, вважатимуться безплатними.

З приводу налісаних до газети віршів редакція не заступається.

Просьба авторів додержуватись вартості „Рад“.

Умови друкування опозиційних

За рядок петиту поперед тексту, або за його місце, платиться за перший раз 40 коп., а далі по 20 коп.

За рядок петиту після тексту: за перший раз 20 коп., за другий—10 коп. Хто шукає заробітку, платять за оповість в 3 рядки 10 коп. за раз, при умові друкування не менше 3-х раз.

Пора поновити передплату на май місяць!

ТІЛЬКИ 6 ВИСТАВ.
Театр б. Т-ва Грамотности.
Труппа українських артистів під орудою Миколи САДОВСЬКОГО.
Сьогодні, 21 апр., вист. буде у 7 разів.
У суботу, 23 апр., беніфеїс машиніста К. К. Домбровського у 26 і останній раз ЧАРВНИЦЯ.
У неділю, 24 апр., дві вистави: ранком по цінам від 10 до 60 к. СОРОЧИНСЬКИЙ ЯРМАРОК, увечері САВА ЧАЛИЙ. У понеділок, 25 апр., по цінам від 10 к. до 1 р. 20 к., вист. буде: МАРУСА БОГУСЛАВКА.
Початок о 8 1/2 год. вечера.

Початок сесії.
Непомітно якось розпущено було Державну Думу перед Великодними святами й так само непомітно скликано її тепер знову. Два тижні країна жила без Думи—й нічого, ніяких особливих змін не настало. Тепер Дума знов приступила до перерваної праці й, мабуть, ніяких особливих змін і від цього не настане. За прикладом попередніх часів, Дума затвержує все, що їй подаватиме уряд, і виявлятиме свою „опозиційність“ у справах дрібних і ні для кого не цікавих.
Тепер Дума почала свою справу обміркуванням законопроектів про страхування робітників. Початок—добрий. Робітники вже п'ять років чекають, щоб Дума про них згадала. Досі від робітничих законопроектів Дума все відмахувалась і тільки в крайніх випадках кидала робітникам яку-небудь дрібницю. Аж тепер, коли треба готуватись до нових виборів, Дума наважилась порушити це покечне питання. Це значно зменшує заслугу Думи, але, у всякім разі, добре й те, що хоч тепер у Думі залунають промови про потреби російського робітництва.

ЦІНА ГАЗЕТИ „РАДА“ з 1-го мая до кінця 1911 року
4 руб. 25 коп.

ГРАМОФОНИ
патефони і найбільший вибір пластинок до них по самим помірним цінам можна придбати тільки в головному складі музичних струментів і нот
Г. І. Індржишечк,
Київ, Хрещатик, 41, бель-отак. 1560-46

БАНКОВИЙ ДІМ
Д. Мержвухський і Ко
Хрещатик 27, телеф. 1864.
Всякі операції банкові на самих корисних умовах. Добування й реалізація позичок в земельних банках.
Відділ хліборобсько-комісово-торговий. 15-225-12
Знаряддя й машини хліборобські. Штучний гвій. Паси і прилади техн.-хлібор.
Купівля й продаж насіння
Виключний представник для Півд.-Західн. Краю пагітв зарекомендованої фабрики.

Видавництвом В. ЯКОВЕНКО випущено у продаж
Твори Т. Шевченка
з малюнками
Т. II.: Назар Стодоля, „Слѣпая“, Безталанний.
Передмова до другого видання „Кобзаря“. Автобіографічна замітка Т. Шевченка. Автобіографічний лист Т. Шевченка до редактора „Народного Читенія“. Матеріали по політичній справі Т. Шевченка (редакти. П. Житецького). Щоденник. Листи з портретом і трьома малюнками ц. 1 р. 50 к. Статті, щоденник і листи надруковані тією мовою, якою вони були написані Т. Г. Шевченком. Того-ж видавництва раніш вийшли
„Твори Т. Шевченка“ з малюнками.
Т. I. Кобзарь
з портретом і 53 художніми малюнками Н. Ткаченка і С. Дудіна ц. 1 р. 10 к. „Кобзарь“ Т. Шевченка той же текст, але без малюнків ц. 60 к.
„Ілюстрована Шевченківська бібліотека“ 24 книжки ціною од 2 к. до 15 коп., за всі 24 кн. 1 р. 14 1/2 коп.
Склад видання у С.-Петербурзі, у книжнім складі „Провінція“ Катериненская ул. № 4. 3-364-1

На жаль, законопроекти, внесені на обміркування Думи, такі недосконалі, що робітникам вони принесуть небагато користи. Урядова редакція законопроектів сама по собі була досить кепська, але робітничі комісія Держ Думи ще подбала про те, щоб обікрали законопроекти ще більше. Починаючи з вступних розділів, всюди зустрічаємо самі тільки обмеження й обмеження. Так, перший розділ законопроекту про страхування робітників од нещасливих випадків, що саме тепер обміркується, виключає з сфери страхування підприємства ремісничі, торгові, будівельні, водопровідні, транспортні, а також домашню прислугу. Це обмеження проведено й по всіх інших законопроектах про страхування робітників.
Це обмеження зо всіх боків викликає силу нарікань. Справді, капіталізм у Росії розвивується ще не в стільки, щоб промислові робітники (фабрично-заводські) тут переважали над усіма іншими категоріями робітництва. Навпаки, коли скласти до купи всіх непромислових робітників, виключених з сфери страхування, й порівняти їх з числом промислових робітників, для яких страхування заводиться, то чия не вийде, що перших у Росії більш, ніж останніх. На жаль, статистика російської людності ведеється так кепсько, що нема змоги точно вяснити, скільки саме у нас робітників кожної категорії. Але приблизне повяття про це дають числа перепису 1897 року. З них ми бачимо, що в 1897 р. по всій Росії було 12,285,662 душі, що займались в оброблюючій і гірничій промисловості, усього ж людей, що були заняті в торгівлі, транспорті, поштовій й в домашній службі, було 12,735,274 душі. Таким чином, останніх було трохи навіть більше від перших, а коли ще відкинути від першого числа всіх ремісників і дрібних промисловців, то й вийде, що виключено з сфери страхування далеко більше робітників, ніж включено до нього.
Друга основна хиба законопроектів полягає в тім, що їх назва не відповідає їх суті. Звуться вони проектами „державного“ страхування робітників, а по суті державного в них тільки те, що держава доглядатиме за страховими касами й адміністрація матиме право контролювати їх діяльність. Що ж до страхових фондів, то вони складатимуться виключно з внесків робітників і промисловців, держава ж не дає на це ні копійки. По ідеї ж держава повинна б узяти якомога ширшу активну участь у цій справі, на що насамперед повинно б призначити державні кошти.
Ці всі й ще дуже численні інші хиби законопроектів дали привод представникові соціалдемократичної фракції Покровському заявити, що „подібні законопроекти з голосними назвами й нікчемною суттю являються обманом; до них фракція ставиться негативно й голосуватиме проти них“. Капелеті поставились до законопроектів більш прихильно й обіцяли голосувати за перехід до постійного обміркування, але й вони не могли не признати, що поліцейський догляд за страховими касама й інші шкідливі поправки, пороблені робіт-

ничою комісією, дуже псуєть їх і зменшують їх значення; тому капелеті обіцяють внести відповідні поправки. Проте Дума все-таки добре зробила, що почала сесію обміркуванням робітничих законопроектів і зробить ще краще, коли ухвалить їх якомога швидше—розуміється, з відповідними поправками опозиції.

Антін Могильницький.

(3 народи 100-літніх роковим народження).

Непомітно проминув у нас столітній ювілей галицького поета й політичного діяча, Антона Могильницького. Ще не настали часи, коли ми змогли б „у сем'ї великій, в сем'ї вольній, новій“, озиратись спокійно на минувшину, стежити за „земли родної минавшою судьбой“, і споминати своїх великих і визначних людей „везлим, тихим словом“. Сьогодні часне „время люте“, з його турботами, клопотами й змаганнями як найменше сприяє гій іділії. То й не диво, що такий, досить визначний ювілей, як ювілей А. Могильницького, одного з видатних діячів відродження закордонної України, не звернув на себе уваги нашого громадянства.

Антін Могильницький народився 3/16 березня 1811 р. в с. Підгірках, Калузького повіту, в родині священика. Парубчаком—підлітком оддане було його в гімназію; в Будапешті він скінчив філософичний факультет, а року 1840-го скінчив львівську семінарію, де вчився богослов'ю. Зробившись священиком, а далі капеланом, Могильницький багато працював на користь своїх парафій, за що воли його дуже любили. Коли року 1848-го почались в Австрії заколоти, то Могильницький брав участь у повстанні русинів.

„Як один з визначних послів першого галицького Сейму,—паше про нього д-р В. Шурат,—Могильницький на інавгураційнім засіданні його дня 15 цвітня 1861 р. перший відповідаючи на запит о. Витвіцького до братерської згоди між двома галицькими народами, вказав на єдиний спосіб зреалізування такої згоди... Він сказав: „Високо достойное собрание! Слова попередника о милости суть нам дороги, але в словах полягати не можемо; ми требуємо чину, доказательств, що би та милость объявилась в собраніи; ми просим, що-би і skutki той милости переішли в чин, бо суть ще рани незагоєні. Ви високи маетком, інтелгенцією, кохайте наш нарид, абиете не були голова без членів, а ми, члени, без голови. Покажіть, жесте братия, жесте ччари други, покажіть, що в р. 1848 милость, єдність і вольность не были слова, но чини, а тогда всіх обивателей облюбизаемо чи Лях, чи Руєни“.

Його промови в Сеймі й Раді державній, його домагання рівноправности української мови й заведення її по всіх школах русинських і урядових інституцій. Його слово було справжнім „огорженієм“ для тодішнього українського загалу й робило величезне враження і вплив на людність, що ледви тільки вєшла дихнути вільніш після 48 року.

Таким самим привязанням до рідного народу й його мови, до рідного краю й його пам'яток з минулих літ,—паше д-р Шурат далі в замітці з приводу сьогорішнього ювілею,—натхнені й нечисленні віршованія Могильницького. Перший після Шашкевича вивав він земляків, щоб полюбили рідну мову; перший після Шашкевича стрічав віршованим привітом нове національне відродження з 1848 р. Та більше, ніж такі окаянні вірші, вплинули на сучасників дві поеми Могильницького—обидві й досі популярні: „Руєни вояк“ і „Скит Манявський“, обидві—плоди його романтизму, що шукають собі виразу в культурі локального патріотизму, воскрешуючи славіні традиції найближчої собі країни. („Неділя“, 16—17).

Незвірні й нерозроблені ще тоді скарби нашої словесности народної лишилися майже невідомі для Могильницького, письменників України російської він також не знав, тому поетичні твори його писано мовою здебільшого книжкою, не суто народною; на них помітно вплив польсь-

ких і по части німецьких письменників, а також—староруського письменства („Скит Манявський“).
Умер Могильницький в серпні року 1873.

Голос із української православної церкви.

(Лист священика).

Нам, українцям, потрібна українська православна церква, так само, як білорусам білоруська. Південно-західні українські братства виявили, наскільки міцний був релігійний дух українського громадянства. Нещодавно колишній євangelіст Лаври, арх. Антоній, клопотався перед п. начальником краю про те, щоб не ставили пам'ятника „революціонерів і атеїстів“ Шевченкові. Властиво, що тому арх. Антонієві до пам'ятника українському генію, Тарасові Шевченкові?.. А справді, чи був же Шевченко атеїстом? Це питання ще докладно не розглянуто в літературі, й арх. Антоній годилося б насамперед ознайомитись з літературою, а не виступати з своїми проханнями перед адміністрацією. Адже ж і російського генія Пушкіна зароховано було зразу до атеїстів, а потім виявилось, що він умер у християнським покаянні.

Ми знаємо натхненні релігійні поезії Т. Шевченка. І виходить, що запевняти, ніби Шевченко атеїст, нема рації.
Свящ. А. Євсєвський.

ДЕРЖАВНА ДУМА.

Засідання 19 априля.

Предсідатель—Родзько.
Оголошують нові справи, в тім числі запит члена Думи Глібова 1-го, якою він зрїкається бути членом Думи. Приймається пропозиція наради призначити троє денних засідань на такеж і одне, в середу, вечірне.

Страхування робітників.
Предсідатель—кн. Волконський.
В ложі міністрів—міністр торгівлі й промисловости.

Барон Тіємаузен (октябрист), докладаючи законопроект про страхування робітників од нещасних випадків, нагадує, що закони, які має тепер Дума обговорювати, мають велике державне і світове значення. Проекти мають на увазі не тільки оборону інтересів робітників та промисловости, але здійснюють і вирішають кардинальне питання соціального життя, визнаючи роль держави в межах взаємних відносин представників капіталу й найягої праці. Тепер уряд має на меті з рішучістю провести в життя способи, які боронили б працю і забезпечували робітників в межах, дозволених в західних державах. Щоб вирішити справедливо й гуманно це державне питання, повинні вяти в ньому участь всі політичні партії. Російська державність в новому ладі повинна лишитися вірною старим традиціям нашого державного будівництва і дарувати робітникам права і умовина, при яких вони могли б з найбільшою продуктивністю брати участь в загальній будівничій національній праці. Більше комісії по робітничому питанню сподівається одностайного вотума Дума за перехід до постійного читання.

Покровський (с.-д.) в своїй промові доводить, що прийняти ідею державного страхування—це виходить прийняти одновідальність з боку держави та пануючих класів за життя і здоровля всього робітничого ладу. Бажання цього неможна пояснити гуманністю або турботами про робітників з боку буржуазії, а з'являється тільки висновком класової боротьби. Державне страхування, утворюючи умови для гуртування робітників, полегчить їм боротьбу на шляху соціальної революції. Основні вимоги соціал-демократів в питанні про страхування робітників такі: страхування повинно поширяться на всі одділи праці, повинно забезпечити у всіх випадках позбавлення здоров'я—при нещасних випадках, при випадках слабощавання, старости, інвалідности і безробіття, страхування жінок підчас їх вагітности, забезпечення вдов і сиріт. Соціал-демократи вимагають, щоб страхування це робилося на кош-

На увагу тим хто їде до **РІВ'ЕРИ!** І-ша **ЗУБНА** лікарня.
ЛІКАРЬ М. І. Козловський, Хрещатик 35. ХИРУРГ.
при лікарні далетти Ligure (presso Sanremo). рок-280-30

ти підприємців і держави шляхом спеціальних податків. Заробіток же, необхідний для прожиття робітника і його сем'ї, повинен лишитися незайманим.

Далі оратор наводить, що проект зводить принцип самоврядування робітників в справі страхування, тоді як це самопорядкування з'являється одною з основ, що забезпечують відповідне заведення справи. Покровський робить висновки, що такі законопроекти, що дають в заголовках великі обіцянки, і з нікчемною суттю, з'являються оманю. Соціал-демократи будуть голосувати проти такого проекту в тій надії, що російський робітничий клас (скоро з'єднає свої сили і утворить гарні умови для вільної класової боротьби і тоді поставити на певний ґрунт всі болотні питання законодавства (оплески лівих).

Чейдзе (с.-д.), співявляючись на історії робітничого питання в Росії, нагадує, що був час, коли у нас зовсім не визнавали робітничого руху. В 1905 році робітничий клас став під стяг с.-д. і тоді уряд виквику на спеву цілу кучу законопроектів. Тепер «сму́та» затихла і всі ті законопроекти поклали в добрі руки третьої Думи. Повертаючись до суті законопроекту, Чейдзе констатує, що здійснення всіх болотних потреб робітничого законодавства можна досягнути тільки шляхом класової боротьби через соціальну революцію. Комісія вбачає вихід для вирішення робітничого питання по примуру Германії, в державному соціалізмі, який має на увазі союз монархії з пролетарієм, чим зміцнюється б монархічний лад. С.-д. скористуються цими буржуазними законами для пропаганди своїх ідей, як це було на Заході. Робітники вимагають негайного розглядення великого закону про волю коаліції, який міг би утворити можливість існування для дійсно вільних класових організацій пролетаріату. (Оплески лівих).

Далі засідання—20 априля.

ПО РОСІІ.

— В Фінляндії. В являючись на історії робітничого питання в Росії, нагадує, що був час, коли у нас зовсім не визнавали робітничого руху. В 1905 році робітничий клас став під стяг с.-д. і тоді уряд виквику на спеву цілу кучу законопроектів. Тепер «сму́та» затихла і всі ті законопроекти поклали в добрі руки третьої Думи. Повертаючись до суті законопроекту, Чейдзе констатує, що здійснення всіх болотних потреб робітничого законодавства можна досягнути тільки шляхом класової боротьби через соціальну революцію. Комісія вбачає вихід для вирішення робітничого питання по примуру Германії, в державному соціалізмі, який має на увазі союз монархії з пролетарієм, чим зміцнюється б монархічний лад. С.-д. скористуються цими буржуазними законами для пропаганди своїх ідей, як це було на Заході. Робітники вимагають негайного розглядення великого закону про волю коаліції, який міг би утворити можливість існування для дійсно вільних класових організацій пролетаріату. (Оплески лівих).

— Ревізія Гаріна. «Громадянин» повідомляє, ніби одна із осіб, яких було погрозено по розпорядженню Гаріна, заявляла сенаторові, що вона весіла приготуватися до трупів, бо співробітник Гаріна, взявши хабаря, попередив про майбутній труп задалегідь. (Утро*)

— 100-літній ювілей провінціальної преси. 100 років тому 18 априля, 1811 року, в г. Казані вийшов перший номер щоденної газети «Казанська Ізвєстія». Це була найперша провінці-

альна газета, що видавалася на приватні кошти. Редактором її був професор казанського університету Запольський, видавцем—місцевий обиватель Зіновьев. Звичайно, газета мала спершу справочний характер і обслуговувала виключно місцеве життя. «Казанська Ізвєстія» мали 130 передплатників. Як на той час, то число чимале.

Однак, не вважаючи на такий «успіх», перша вільна газета прожила дуже не довго. Магнітський, розувивавши казанський університет, задав і «Казанська Ізвєстія». Але не загнуло те перше зерно без сліду, прутивши глибоко коріння, воно через довгий час дало гарні ростки.

— Замах на життя тюремного інспектора Єфімова. Цими днями в газетах проходила звістка про замах на життя вологодського тюремного інспектора Єфімова в театрі. «Русское Слово» наводить подробиці цього замаху. В той мент, коли спускалася завіса, жінчина, що сиділа в перших рядах партеру, вольнонена в чорну сукню, стріляла 5 разів в Єфімова. Було поранено серйозно Єфімова і вдову губерньського предводителя дворянства Касаткіна, що сиділа спереду Єфімова. Легко поранені: жінка Єфімова і офіцер. Особа, що стріляла, скористувалася вивикшим переполохом, вибігла на вулицю і закричала: «Горить театр!». Затримати її не вдалося. В городі в зв'язку з цією подією, ходять патрулі, робляться труси і арешти. Всі шляхи обставлені сторожею. Поляди одходять тільки після огляду. Виявилось, що особа, яка стріляла, прийшла в Вологду з Петербургу. На протязі дня 16 априля в різних частинях города арештовано більше 10 жінок, переважно за сланою.

— Музей культурних країн світу. Громада взаємної допомоги при московському учительському інституті, завідуючи будівлю учительського дому, задумала заснувати при ньому «учебно-воспитательний музей культурних країн». В такий інституті, де б було можна знаходитися і слідкувати за розвитком виховничих засобів культурних народів, що далеко випередили нас в справі народної освіти, відчувається потреба, особливо в теперішній час, коли буде завдатися вселюдній освіті і коли визначені вже реформа шкіл. Майбутній музей, при допомозі фотографічних знімків, моделей і інших річей повинен дати яскраве уявлення про культуру, в зв'язку з становищем справи виховання і навчання окремої народності. Вигляд села, полі та лу́гів, домів з іншими будівлями, живий і мертвий інвентар дають відомості про працю народа, його матеріальний добробут. Хатні збіжжя, одяг, ципяки допоможуть довідатися, як виховується людина. Спеціальний оділль музею—покаже шкільне життя. Шкільні музеї, лабораторії, огороди, садки—всі інституції, що турбуються про дітей, знайдуть собі місце в моделях, фотографіях та планах в цьому оділль музею. Науковий кінематограф та фонограф будуть домальовувати картину. Звичайно, що в цьому музеєві одно з перших місць буде присвячено російській школі. Визначаючи, що на це все треба великих грошей, правління товариства всі свої надії на розвиток його покладає на широкі шари російського громадянства і на сполучтя громадських інститутів.

— Хоч і 25 карбованців, ти знаєш, що ми люди з золотого міста—криворозці!

Незабаром жид в звичайне вино всипав горілкового спирту та цукру і селяне платили йому по 12 карбованців за пляшку, а смакуючи говорили: — Зовсім наша річ! Що то значить «шампанське».

Через де-який час їм заманулось голитися. Щоб показати, які то вони багаті, вони поїхали до Катеринославу. Поголившись в найкращій циліруні, вони викинули за голиня 5 карбованців і стали виходити.

— Почекайте, вам треба дати здачі,—звернувся циліруник, бачучи перед собою звичайних селян.

— Не треба, ми криворозці! До дому вони рішили їхати дружим класом. Підійшли до каси і почали прохати квитки другого класу. — З вас слідує ще чотири копійки,—звернувся до них касир, перелічивши гроші.

Потрусила дядьки всі свої кишені, але ні в кого не знайшлося чотирьох копійок.

— Признатися так, що в нас більше й немає, чи не поборгували б ви нам, ми ж криворозці!

Але касир ве поборгував і дядькам довелося їхати в третім класі.

Так витрачали селяне гроші, що легко їм дісталися, а село, як було убого, таким і зосталося, хіба переміна стала тільки та, що в селі розвелось страшенне пияцтво та розпуста.

А один дядько, одержавши за рудник тридцять п'ять тисяч, за два роки вогні провести їх.

Що-місяця їздав він до Петербурга. Наймав він собі там якийсь небузд сад, замовляв дорожю вечерю з усіма напитками та найдками, наймав музик та гарних дівчат, які повинні були танцювати перед ним зовсім голі. А через два роки цей самий дядько ходив по руднику біля машин і збірив кокус.

— І не сором тобі дожитися до цього, як своїми руками дав тобі тридцять п'ять тисяч, їх повинно було вистачити на весь вік не тільки тобі, а унукам твоїм—аустрівим, сказав йому завідувачий рудником.

Маленький фельетон.

Хто він?

До Об'єднаного Комітету надійшов лист від священика С. Вєргасовського з протестом проти збирання жертв на пам'ятник.

(З газет).

— Прошу, пан-отченьки, до уваги,—промовив батюшка до гостей,—щось не ладиться у нас. Нехай краше матушка нам заспіває: голос у неї чудовий. Бері, думко, гитару.

— Якої-ж вам?—соромлячись, відповіла молода вродлива дружина панотцева, по епархіяльному спускаючи свої блакитні очевата.

— Малоросійської, небезпременно малоросійської,—зауважив о. Анемподіст.—Немає ж краше над українську народню пісню. Оту знаєте—«Тяжко, важко в світі жити»? Чудова, чудова її слова такі жалібні... Ось давайте пані-матко вдвох. Я теж колись співав...

Справді, о. Анемподіст був не поганий співець і добре таки окселентував матушці.

Вони скінали спів, і по хаті задунали оплески задовольнених гостей і крики: «Браво!».

— Що це?—підвівсь о. Сосісатр.—Ось стривайте утнем вам вдвох із матушкою дует. А ну, думко, дай тон, Ре, сі, соль... Кхм...

— Така її до-о-о-ля, о Боже мій милій!

Чудова, журна мелодія і прекрасні слова українського генія викликали справжній ентузіазм.

— Оце пісня,—випираючи хусткою очі, зітхнув дяк.

— Ні, пан-отченьки,—філософствував о. дякон, розмахуючи руками,—наш народ... народ наш... Його треба арозуміти... Пісні-то скарб душі народної, творчість його духу...

— Заткни фонта, о. дякон... Давайце це хором... Ті-та-та... Починаймо!

— Рече та сто-о-не Дніпр широкий, Сердитий вітер зачинає...

— Вникнуть треба, вникнуть,—знов почав дякон, коли всі вступили в журливі задуми.—Ми живемо побіч, можна сказати, і не знаємо нашого народу...

— Облич, о. дякон, це тобі не мітинг.

— А що ви думаєте? дякон правду каже. Ми й справді якось випадково навчалися опих пісень народних, а всього багатства їх не знаємо.

— А які чудові слова, які мелодії.

— А ну, матушко, соло.

— Просим, просимо.

— Ой одна я одна, як билинька в полі.

— Браво! браво!

— Віє! повторить!.. Матушка знов заспівала.

— Валия! «Бють пороги».

— Ні, краще—«Зацвіла в долині»...

— Дует, дует... І широкую долину...

— Ой, Дніпре, мій, Дніпре!..

— Гетьманці, гетьманці!..

— Вам, батюшко, пакет,—перебив суперечку церковний сторож, увійшовши до кімнати.

— Який там іще пакет?

— Я об їм нивестен. Ось...

— Хм... «Від Об'єднаного Комітету»... Це що вигадали!..

— Що там таке отче?

— Просять збирати жертви на пам'ятник Шевченкові?

— Якому Шевченкові?

— Хто такий Шевченко?

— Сотеький у нас Шевченко Яким.

— Ха-ха-ха!

— Хо-хо-хо!.. То чи не йому пам'ятник?

— По нерозумію глаголите, отці,—обурився дякон.—Поет український Шевченко.

— Український? це-б-то мазепинський?..

— Ну, зась: не розживуться.

— Дауські! що він таке?

— Ми його не знаємо...

— Яка з нього користь...

— Ну, та не хвилюйтеся, пан-отченьки,—годі про це!.. Під сукно!.. Настрой, думко, гитару.

— Хором, хором!..

— Вас починай, бас... отель дякон!.. Ну-ну...

— Як умр... Як умр, то поховайше, Мене на-а мот и-а...

Батюшки добре знали й тямили в співах і чудово виконували «малоросійські народні» пісні.

Провінціал.

По вищих школах.

Інститут цивільних інженерів.

У суботу, 2-го квітня, відбулись збори «Громади» у цьому році мабуть останні, як що не буде якої наглої справи.

Прийшли половина членів «Громади», і на зібранню було в першу чергу прослухано справоздання голови і скарбничого.

За цей рік збирались 5 разів; було прочитано 3 реферати, малась думка упорядкувати виставу на користь «Громади», та події по вищих школах перешкодили тому; крім того через туж причину не можна було упорядкувати лекції про укр. архітектуру, як була думка. Конкур, оголошений полт. земством, викликав серед студ. нашої «Громади»—цікавість і бажання прийняти в ньому участь.

Робили проект на цей конкурс каплиці в укр. стилі троє і один з них, студ. К., дістав другу премію.

Можливо, що по цьому проекту і будуватимуть каплицю, бо дуже вона подобається полтавському земству, як чудно.

Таким чином приємно зазначити практичні наслідки роботи молодих «громадян». Поруч з цим шириться й свідомість. Особливо приємні такі факти: 5 чол. агодились літом, пробуваючи на Україні, збирати матеріал про орнаментаті та термінологіі нашої архітектури. Крім того вирішено в-осени неодмінно зробити виставку художніх работ громадин, головним чином по архітектурі та орнаментаті, щоб звернути увагу і зацікавити загаль інституту.

На Великодній свята значну частину укр. бібліотеки розібрали громадяне; а на літо буде розібрано й решту книжок, яких тепер забереться до 250.

Д. Д.—но.

ПО УКРАЇНІ.

У КИЇВІ.

— Український клуб впродяє в неділю, 24 априля, останній в цьому сезоні музичний вечір—великий камерний концерт з кращими музичними силами. Вратимуть участь в концерті оперні артисти. Вхід для всіх платний.

— Українське Наукове Товариство. У п'ятницю, 22 квітня, в 8 год. вечора, в помешканні Українського Клубу відбудуться наукове засідання Товариства: Предмети засідання: 1) деба-

ти з приводу реферата А. І. Ярошевича; 2) доклад М. Г. Гехтера: Нова культура на Україні (про розведення бавовняника).

— День «білої квіткі». Вчора біля 9 г. ранку з'явилися на уликах панночкі й пані, а кошмиками в руках, в парі з молодими людьми, найбільше студентами, які раділи прохажим ваяти «білу квітку». Прохожі, опукали посльві жертви в бляшані куляки, що висіли біля пояса в кожного аборщика, і квітчали свої груди білою квіткою. Незабаром на улиці різко можна було аустрити чоловіка, який не мав би «білої квіткі». Де-які аборщики їздили в вагонах трамвая і там раділи пасажирим ваяти «білу квітку». До квартири професора Трітшеля, Скорої помочі і інших пунктів раз-у-раз під'їздили аборщики з порожніми кошмиками, здавали гроші і брали нові порції квіток. Незабаром виявилось, що білих целулоїдних квіток, випасаних в Швеції, не вистачить. В магазинах квіток закуплено було живі квіткі: нарциси, фіялки і інші, а також підхожі штучні квіткі з полотна, місцевого виробу. Живі квіткі теж швидко розкупувались. В городській думі квіткі продавали панни, що служать в думі; в бавках продавали квіткі служачі і прихожі аборщики. В управлінні півд.-західн. азіатців розібрали квіткі служачі і приватні особи, що заходили по своїх справах. Крім того продаж квіток ішов по кінематографу, кофейнях, магазинах, по всіх скверах і садках. Успіхові дуже сприяла гарна весняна погода, яка стояла цілий день.

— Про вибори в земство. З волонсних управлінь київського повіту, нарочитим посланцям прислано в Київ провірені іменні картки земських виборців. Вчора по цих картках почали складати в київській повітовій управі виборчі списки.

— Процес інтендантів. По наказу з Петербурга склад суду в процесі інтендантів буде значно побільшено. Предсідателюватиме головний предсідатель суду генерал-лейтенант Гурський.

— Судова справа кріпоетних інженерів. Вчора дано акт обвинувачення полковнику Смирнову і іншим обвинуваченим в справі кріпостних інженерів. Судитимуть їх літом.

— Політична справа. Вчора в київській судовій палаті розглядалася справа П. С. Старика, якого обвинувачували по 132 ст. уг. ул. за поширення нелегальної літератури. Справа, по акту обвинувачення, була така: 23 декабря в Черкасах арблено експроприацию на почті. В зв'язку з цим по-трусили у П. Старика; шукали зброї, але витрусили нелегальну літературу. Між іншим було вайдено: 8 брошюр Ярошенка «Як люди права собі злобувають»; 2 примірники брошури Яворенка «Якого ляду нам треба»; 2 примірники «Платформи української радикальної партії» і 1 примірник «Платформи демократичної радикальної партії».

Судова палата признала Старика виновним і засудила на 6 місяців до кріпости, зацатавши 3 місяці, одсержеві ним до суду.

— К. київський губернатор звернувся до київського городского голова з порадою полагодить к августу брук на таких уликах: Безаківський, Вібк. бульварі до Житомирського шосе, Пироговський, Фундуклейвський, Хрептаньку, Володимирський, Дорогожильський, Львівський, В.-Житомирський, Нікольський і Олександрівському спуску.

„Люде золотого міста“.

(Малюнок з натури).

(Присвячується селянам, на долю яких випадо бути власниками копалин залізної руди.

Убоге селце; пооблуплювані, налів похилі хатки, обідрані стріхи, цілі купи обірваної, замураної дітвори; виснажені обличчя селян з безнадійним поглядом. Навкруги чорна толока, по якій блукає маленька червда захарчованого товару, що жалібно реве од голоду.

В село приїзжають якісь люди з срібними гудзиками, щось обдвляються, копають, міряють. Понакопували купи якогось рудого камянина. Селяне обурені, що їх останні клатки земельки подсовано, але їх потішати, що за це камянина їм будуть платять великі гроші.

Через де-який час почали скрізь по степу копати ями, а в одному місті викопано яму дуже велику. Почали будувати маленькі хатки, а потім і більші з великими залізними димарями.

Хутко застукотіло, загуркотіло навкруги і під землею, насувало сила робочого люду. В повітрі запахло димом, порохом, почувлись вабухи, гудки. На чорній колісх толоці та на вузеньких селянських смужках з'явилися великі копальні залізної руди. В селянські кишені поспіпались гроші.

Несподівана щастя викликало в серцях селян таку велику радість, що вони рішили піти в шинок, щоб хоч трохи зальти її горілкою. Ва й не диво! Вони тепер багаті, люде „золотого міста“.

Чули вони, що багаті п'ють на радощах не тільки сивуху-романівку, а й заморські вина, і один з них крикував:

— „Гей, жиде, шампанського!“

Хоч не було в жиди шампанського, але він і оком не зморгнув та

чеченько запитав:

— А чи не покажуться панам до-рогувано, бо в мене є тільки на 12 карбованців пляшка, ви ж люде до-свіді, певно не раз пили, тямте смак.

— Хоч і 25 карбованців, ти знаєш, що ми люди з золотого міста—криворозці!

Незабаром жид в звичайне вино всипав горілкового спирту та цукру і селяне платили йому по 12 карбованців за пляшку, а смакуючи говорили:

— Зовсім наша річ! Що то значить «шампанське».

Через де-який час їм заманулось голитися. Щоб показати, які то вони багаті, вони поїхали до Катеринославу. Поголившись в найкращій циліруні, вони викинули за голиня 5 карбованців і стали виходити.

— Почекайте, вам треба дати здачі,—звернувся циліруник, бачучи перед собою звичайних селян.

— Не треба, ми криворозці! До дому вони рішили їхати дружим класом. Підійшли до каси і почали прохати квитки другого класу.

— З вас слідує ще чотири копійки,—звернувся до них касир, перелічивши гроші.

Потрусила дядьки всі свої кишені, але ні в кого не знайшлося чотирьох копійок.

— Признатися так, що в нас більше й немає, чи не поборгували б ви нам, ми ж криворозці!

Але касир ве поборгував і дядькам довелося їхати в третім класі.

Так витрачали селяне гроші, що легко їм дісталися, а село, як було убого, таким і зосталося, хіба переміна стала тільки та, що в селі розвелось страшенне пияцтво та розпуста.

бурга. Наймав він собі там якийсь небузд сад, замовляв дорожю вечерю з усіма напитками та найдками, наймав музик та гарних дівчат, які повинні були танцювати перед ним зовсім голі. А через два роки цей самий дядько ходив по руднику біля машин і збірив кокус.

— І не сором тобі дожитися до цього, як своїми руками дав тобі тридцять п'ять тисяч, їх повинно було вистачити на весь вік не тільки тобі, а унукам твоїм—аустрівим, сказав йому завідувачий рудником.

— Що ж, так прийшлося, не вміємо ми бути панами, бідними родились, бідними й вмеремо,—відповідав на це колишній багат.

Т. Дніпровий.

Всюди те саме.

(Переклад з рос.*).

Тиха ніч. Поволі замірає городський гамір. Насамкінець він зовсім завмер на вулиці. У вікнах влди світяться. Там життя. Воно й на вулиці. Чути не голосу розмову, не голосну, але не похололиву, сміяливу.

Старі люде поважно йдуть до церкви. Де-не-де ледве блимають лампадки і тільки в одному місці ясно світяться—над плацандею.

Мляво читають „дьяння“. По кутках, куняючи, слухають люде слова, які мало хто розуміє і які мало кого зворушують. Всі ці сумні обставини несуть кудись далеко, одривають од сучасности й наганяють журби, в якій брешить веймовірна надія на щось таке, що виразно й певно обіцяє було:

„На третій день“.

І от цей „третій день“ настає. Піднімають плацандею. Чути спів перемого життя над смертю: „Христос Воскрес!“ Цей спів, без улину лунаючи під час усієї утрени, перетворюється в щось більше, в щось таємниче,

) Утро ч. 1320.

містичне, в щось таке, що, здається, захоплює весь світ. Воскреслий Христос зникає. Він обертається в світлове слово. Церква замірає.

„Вь началѣ бѣ Слово, и Слово бѣ къ Богу и Богъ бѣ Слово“... Тихевоко, наче непевнево лунає голос священика. „In initium erat Verbum et Verbum erat Deus, et Deus erat Verbum“... непевнево гуде голос дякона.

І ці слова, сказані мовою старого Рима, воскрешають цілу епоху.

Невиразно йде далі грецький текст, але вивенчано гремить другий священик: „Im anfang war das Wort“... І в цій твердій, неначе виконаній мові Армінія ви вже не чуєте лагідної віри, а чути вам гучну ходу словом натхненого народу,

На залізницях. З 18-го квітня кур'єрський поїзд на Петербург йде з Києва в 7 годин 40 хв. ранку. От, щоб зробити полегкість пасажирам I і II класу, управління дозволяє особам, які взяли білети і плац-карти на городський станції, займати місця в цьому поїзді од 11 г. вечора до 1 г. ночі.

Знах на самогубство. Вчора намірялась покінчити з життям слухачка зубопробної школи Х. (М. В. Благовіщенська, 27). Вона випила карболової кислоти. Скоря поміч, давши Х. першу допомогу, одвезла її в Олександрівську лікарню.

Злодійство. Вчора обкрадено приятельного адвоката Висоцького (В. Підвальна, 30). Злодій одімкнув підбраним ключем огнетравду касу і взяв на 4.200 карб. діамантів.

Приїзд Н. С. Гербея. Вчора приїхав у Київ начальник головного управління по справах місцевого хааїства Н. С. Гербель. Він одвідав п. губернатора і знайомився з роботами по складанню виборчих списків для виборів в земство.

Безправні. На Лютеранській, 5, поліція задержала трьох безправних євреїв.

З Київщини. Шахрай. Недавно в черняхівській волості, киявського повіту, як пише наш кореспондент, скинуто з посади волостного писаря Д. Ковалю, старшину та касіра за розтрату громадських грошей. Писаря ж Ковалю обвинувачують за шахрайство. Цікаве життя цього писаря. Спершу він був околосином надвірником у Київі, потім письмоводителем у судового слідчого і пробрався у волостний писар. Після того, як викрилось його шахрайство, його перевели на таку саму посаду у ставський повіт, та оне 17-го квітня в наказу трипільського судового слідчого його заарештовано.

Скинуто з посади. З наказу пристава германівського стану, киявського повіту, скинуто з посади сержанта Цибенка, який провадив обхувську пошту зовсім п'яний і бешкетував у м. Германівці на другий день Великодня.

Ревізія. В Умані, яка пише «К. П.», адміністрація ревізує минулі городські вибори. Ревізію керує повітовий справник. Як повідомляють, справник уже поїхав до Києва доклад, в якому він запевняє, що балотировочні скриньки прилаштовані так, що можна перекладати «шари» зправа наліво—непомітно.

Випровадив. В уманській думі був такий випадок: городський голова випровадив в засіданні співробітника місцевої газети, який в своїй статті на адресу городського голови та гласних висловився: «за такія вещи можна угодити в арестантські роти».

Посів. Наша редакція має відомості, що оне саме по всій Київщині одбувається обслуговування селянським і волостним начальством, а також поліцією, посівів озимими і яриями; складаються про це відповідні «додосєвія», які й відсилаються в продовольчий одділ киявського губ. присутствія по справах селянських. Озимина мало тищить. Так, по уманському повіті було засіяно приватними власниками 32,465 дес. озимина; з цієї кількості кельско виглядає аж 1.121 десята, а 350 дес. зовсім навіть загнило. Яриною засіяно 27.588 дес., але вона, через посуху, ще не сходить; 18.949 дес. лишились не засіяних. По 2-му мировому участку радимиського повіту з 33.028 дес. ярию—1.140 дес. мають мізерний вигляд; ярию також не віходять.

Пояснення. Наш кореспондент пише з с. Дубівки, черкаського повіту, що досі пожарним старостою був там—єврей Гершко Камінецький. Тепер од зачальства з приводу цього виїшов такий наказ, що, мовляв, вибір старостою єврея хоч і не розминається з 181 ст. «общ. пол. окр.», проте громада повинна пам'ятати, що взагалі вважати за громадські посади сторонніх людей, особливо ж євреїв, ніколи не слід.

З Волині. Нова залізниця. Ровенський біржевий комітет одержав од залізничного одділу міністерства фінансів повідомлення—послати свого делегата на нараду, що має одбутися 3 мая в Петербурзі. На цій нараді буде обмірковуватися питання про будівлю нової залізниці Жмеринка—Хором.

Нове кредітосє т-во. Волинська губерньська земська каса дозволила в Литовіжську, володимир. пов., одкрити кредітосє т-во.

З Поділля. Нещастя. В Камінець-Подольську гімназіст VIII класу місцевої гімназії Адамовський застрелив дочку управителя адмінцимиборами Істоміну, теж гімназістку. Причини невідомі.

З Чернігівщини. Напад. В Бахмачі, конотопської пов., був напад на квартиру 92-літнього діда Люкумовича. Після звужання злощачі убили діда й бабу. Злочинці зникли. Люкумовичі жили бідою і ніяких коштів не мали.

З Полтавщини. Слабування на холеру. 13-го квітня в с. Зацепилівці був випадок слабування на холеру. Окрім цього були такиж випадки в с. селах Буртах, та Журківці (Костянтин. пов.) та в Кологах—Вергунах, переяславської пов.

З Херсонщини. Нещастя. З новогорьківської ваш кореспондент пише, що там трапилось таке нещастя: ва-

великоднім тижні один парубок, котрий давно кохав дівчину і хотів з нею одружитись, прийшов до неї побалакати про сватання. Дівчина рішуче одмовила йому і пішла геть, лишивши його одного в хаті. Парубок ваяв рушника і повисав тут-же в хаті, написавши перед ним на стіні, що запанадає собі життя через цю дівку.

Театр. У Ольвіополі гурток українців 11 квітня одрив театр в домі барона І. М. Швертберга. Того-ж дня після одкриття була вистава пєси: «Дві нещасних долі».

З Харківщини. Панахида по М. Кропивницькому. На могилі М. Л. Кропивницького на третій день Великодня було одправлено панахиду з приводу роковин во дня смерті. На могилу положено новий венок з червоних квіток, на рожевій стьожці був такий напис: «Незабутньому лютому батькові і дружині від сумуючої сем'ї». Могилу одроблено квітками. В неділю на могилі покійного було багато людей.

Галичина.

Приватна семінарія товариства педагогичного в Перемишлі. Велике число народних шкіл не виповняє в точності свого завдання як слід, бо учать в них люди, яким чужа мова, чужі звичаї народу, серед якого приходиться їм працювати. Дуже відчувається брак своїх людей, які б могли з лишним успіхом працювати для просвіти довірених їм дітей. У всіх повітах східної Галичини процент учителів і учительок дуже малий. Причиною цього недостатку є брак учительських семінарій з українською викладовою мовою, в яких би могло дістати освіту більше число учителів та учительок українців. Цю потребу відчула громадська суспільність і своїм коштом заснувала приватні семінарії у Львові, Станіславові, Коломиї та ін. Та нєсього того мало. Є округи, в яких учителів-українців нема зовсім. Таким шкільним округом є округ перемишльський. Крім існування державної учительської семінарії в Перемишлі, число укр.-руських учительських сил в окрузі дуже мале, а через те, що брак місця у семінарії—се б то пнемого clausus, тільки дуже мале число дівчат-українок може бути прийнято до семінарії. Брак своїх учительських сил в окрузі відчуває місцева суспільність здавна. Ідучи за голосом загалу, філія товариства педагогичного надумала з д 1/9 1911 року одкрити і рік жіночої учительської семінарії і вже поробила потрібні заходи у компетентних властей, щоб ті дали свій дозвіл на одкриття.

З життя „Просвіти“.

Мануйлівська „Просвіта“. Рада мануйлівської філії катеринославського т-ва „Просвіта“ оновилась, що у неділю, 24 квітня, в 12 годин дня у власному помешканні відбудуться загальні чергові збори членів т-ва для рішення таких справ: 1. Затвердження нових членів; 2. Довичні членів; 3. Членів-співробітників; 4. Доклад ради про діяльність т-ва в 1910 році; 5. Доклад скарбника; 6. Ревізіонної комісії; 7. Літературно-бібліотеч. секції; 8. Вибір 3-х членів ради згідно з § 14 статута і кандидатів; 9. Вибір ревізіонної комісії на 1911 рік і кандидатів; 10. Затвердження музично-драматичної секції; 11. Затвердження видавничої комісії; 12. Питання, які виявляться на зібранні про діяльність т-ва.

Педагогична секція при СпБ „Громаді“.

Той тяжкий кризис, що переживає тепер вища школа, дуже одбився і на житті усіх українських товариств Петербурга. Єдиною інституцією, що не перестала живити й після нового року, була педагогична секція „Громади“ але й її життя муслио завертити уже в кінці феврала, бо молодь почала роз'їздитись.

За цей час було прочитано чотири реферати на трьох зборах.

Перший реферат д-ля М. С.—ка читався перед досить чисельною аудиторією; на реферата прийшли крім членів секції і всі рефератна публіка „Громади“. Тема: «Естетика в вихованні дітей» була розроблена референтом гарно, але не повно; про значіння напр. музики в вихованні референт нічого не сказав. Багато вплинувся на дитячих іграшках, ілюстрованих виданнях. Видання „Педагогичного товариства“ у Львові не задовольнило референта. Більшість сюжетів видань цього товариства прямо взяті з німецької дитячої літератури і перекладені досить невдалою мовою. На малюнках теж переважно німецька обстановка. Наприкінці референт зупинився між иншим на значінні для українців доброго обладнання дитячих садів.

Реферат був цікавий взагалі і викликав досить жваві балачки.

На другий зборях прочитав реферата д-ля С. В-ра на тему: „Мова і думка“. За основу референт взяв твір Потебні „Язык и мысль“, зробивши з нього свої висновки. Головні тези цього цікавого реферата такі: 1) а) Рефлективні згукі, як простий відбиток почуття в згуків (напр. „вава“ в дитячій мові). б) Освідомлення згуків: розуміння себе можливе тільки під умовою розуміння других. в) Свідомість змісту думки в згуків (або внутрішня та знішня форма слова).

Звідцїля: 2) Слово—це єднання згуків, значіння і уявлення. 3) Внутрішня форма:

відношення уявлення до значіння. 4) Роль слова в розвиткові думки: а) Слово є знаком чуттєвих перцепцій. б) Слово є засобом утворення уявлення з чуттєвих перцепцій. в) Слово є засобом аперцепції—активного, свідомого процесу: слова—суди (суждення). (Внутрішня форма—суді combarationis). д) Слово є засобом утворення загального уявлення („обширих представлений“) і кладе підвалину категорії субстанції. е) Слово в формі судів („суждений“) є засобом утворення судів через розложення загального уявлення на його ознаки, що веде разом з свідомістю його загальності до утворення понятій. Таким чином 5) Слово—засіб пізнання і самопізнання, і 6) Слово—це національна форма думки.

Заслугою референта було те, що він склав теорію Потебні передав в загальноприступній формі. Висновки з цієї теорії для нашої національності дуже страшні: „обрусіння“ це не є заміна одної національності (української) другою (великоруською)—а це є псування мови і значить затемнення думки народу нашою. „Обрусіння“ утворює якусь иншу мову, котрій треба пройти довгий і тяжкий (і зовсім зайвий для поступу) процес, щоб прийняти сталі (і все ж одніні) од великоруської форми.

Реферат читався більше двох годин. Членів було 17 душ, значить трохи не вся секція (в секції трохи більше 20 членів).

На третій зборах читалось 2 реферати: добрих Марії С-вої—„Навчання чужою мовою по основним принципам педагогіки і психології“ і реферат під заголовком: „Щирі українці і народня освіта“—І. С-кого.

Головні частини реферату М. С-вої були:

1) Послідовність розвитку духовного життя людини.

2) Вплив на цей розвиток сем'ї, яко суспільної і національної одиниці. 3) Значіння рідної мови в вихованні і в розумовому розвитку взагалі. 4) Значіння рідної мови при навчанні по вимогам психології і педагогіки. 5) Нехтування української мови в школі на Україні і наслідки освіти, злобутої в такій школі.

Реферат слухався з захопленням, хоч д-ка С-ва в головній частині трохи його не обгрунтовала.

Треба було провести більше детальну границю між виченням чужої мови і навчанням на чужій мові в тім разі, коли цим навчанням нештупється і задовольняється рідна мова. Форма реферата була проста, мова гарна, багато також елементу „публіцистичного“ (як було зауважено реф-ї); цим останній реферат був вартий того, щоб його прочитати перед ширшою аудиторією.

З особливим інтересом вислухали на цих зборах реферата І. С-кого:

„Щирі українці і народня освіта“). Розглядаючи книжки з природознавства, референт (природник) прийшов до висновку, що українці дуже несерйозно ставляться до популярної книжки, а значить, і до освіти, бо, на його думку, при сучасних обставинах, популярна книжка є „єдиною стежкою, якою світ знаття може проходити“ до народа. Ілюстрацією цього була, головним чином, книжка, „Про світ Божій“, видана д. Череповським рекомендацією киявського Просвітою і признана рецензентом „Л.Н.В.“ (т. 42, ст. 199), яко „значне і цінне придбання“. Слухачі не могли не згодитися, що трудно навчитись чомусь з книжки, повної таких курйозів, непорозумінь і нісенітниць, які штувались мало не з кожної її сторінки. Так, „магніт“ у цього популяризатора на ст. 8 вгорі означає, мабуть, магнетизм, а трошки нижче (як і на ст. 7, 13 і 30)—силу всесвітнього тяжіння, тоб-то все, тільки не те, що у всіх людей звється магнітом. Меридіан (ст. 17) охрещено радіусом; тут же сила плутанини в усюму, що оповідається про екватор, меридіани, льодові пояси і т. и. Місяць причисляється то до великих (ст. 23), то до малих планет (34), хоч астрономи не роблять ні того, ні другого. Непорозуміння викликає й опис місяця (ст. 28), а надто, як його порівняти з мал. 21. Стор. 34—37 майже без перерви уявляють низку астрономічних нісенітниць. Багато непорозумінь на ст. 46—47 (аміни тіл від тепла); з 54 і 84 стор. видно, що автор ніколи не пробував похукать на термометр. На 57 ст. маємо страшенно простий спосіб хімічного аналізу. Ст. 59 і 62 доводять, що автор книжки зовсім не розуміє ролі „давнійшого повітря“. На 61 ст. описано „настоящий смок“, який ніяк не тугтгне води вгору. Наплатано на ст. 80—81 в оповіданні про вітри. І, т. 1., і т. д. Референт приходить до висновку, що „поки українці-патріоти дивитимуться на освіту так несерйозно—лоти й товктимуться укр. народ в хвості всіх інших народів“.

Реферат цікавий і формою, і змістом і показує, як багато б зробила педагогична секція, коли б вона дійсно переглянула всю нашу популярну літературу.

Зауважу тут, що члени секції трохи ремствували на д-ля Walle, що він таке велике значіння придає роботі секції в I-му семестрі. Річ у тім, що ті доклади, котрі читались до Різдва, мали тільки програмий характер, а цінності самі по собі не мали (крім може одного реферата на тему „сучасні педагогичні теїї в Німеччині“). Непорозуміння ж мабуть вишло од того, що в дописах про секцію такий зміст докладів не дуже був пікреслений.

Закінчуючи свій допис, треба сказати, що секція почасти справдила ті надії, котрі мали на неї громада.

Коли до Різдва всі доклади мали головним чином так сказати-б організаційний характер, то після нового року члени секції почали уже вживувати свою програму, котра складалась не на один тільки рік.

Найбільше праці взяла у референтів в перших кроках психологічна термінологія, котра і взагалі складна і майже не розроблена в українській літературі. Але референти так чи инше поборолі це.

Є певна надія на те, що секція з початку будущего року продовжуватиме виконувати своєї досить широкою програми (надрукована в одному з чисел „Ради“ за декабрь того року).

Ф. Слюсаренко.

За кордоном.

Бойкот спиртных напитков.

В Берліні опубліковано офіційні відомості, що оповіщений бойкот спиртных напитков соціал-демократами в 1909 році викликав зменшення вживання їх на третину; в цьому році сподівуються, що ще більше зменшиться вживання цих напитков, бо вже й тепер прибуток з акцизу на спирт зменшився на 25 мільйонів марок, не зважаючи на те, що й самий акциз уряд збільшив.

Тафт про Канаду.

Президент пінічно-американських Сполучених Штатів, Тафт, не зважаючи на свій політичний такт, проговорився цими днями в Нью-Йоркові. Він сказав, що на його думку, коли Штати тепер не скористуються нагодою, щоб прилучити до себе Канаду з економічного боку, то вона назавше з'єднається з Англією і її колоніями комерційними і політичними стосунками. Ця заява Тафта яскраво свідчить, що Північні Штати марять таки про придбання Канади.

Воля віри в Португалії.

Рада міністрів ухвалила недавно і оповістила закон про відокремлення в Португалії церкви від держави; тепер цей закон увійшов вже в силу. Основні його пункти такі: католицька релігія перестав бути державною і прирівнюється до всіх інших релігій; португальським підданцям дається повна воля віри; перехід з одної віри в другу—вільний; в громадянських метричних свідоцтвах заведено рубрики „вільноумець“ і „без релігії“; церкви содержуються на кошті парадіянів; всім священникам, які на парадіях тепер, уряд признаєє шорічну запомогу до кінця їх життя; ті священники, що будуть висвячені вже після видання цього нового закону, повинні покладати свої налі тільки на поміч парадіянів. Уряд дозволяє католицьким священникам, як і иншим, жени-тись.

Останні вісти.

(З газет та по телеграфу).

Заборона „Натали Полтави“.

ОРЕНБУРГ. На ст. Бузулук, Ташк. д., в залізнодорожній школі українці мали виставляти „Наталку Полтавку“, але жанд. залізничодор. ротмістр оповістив організаторів: „Українська опера Наталка Полтавка вь алфавиті пєсь, разр'єшєнных кь представлєню, не значатся, а потому постановку єя разр'єшити не могу“.

(Власн. кор.).

Знищення трьох томів творів Л. М. Толстого.

МОСКВА. Судова палата постановила знищити конфісковані 16, 19 і 20 томів творів Л. М. Толстого видання С. А. Толстого. Злочинство палата вбачає в 30 статтях і листах, між иншим, в статтях „Великий гр'єх“, „Три дня в дереві“, „Не убий“, „Работо нашего времени“, „Два войны“, „Приближеніє конца“, „Письмо кь Царю“, „Отвѣтъ синоду“ і „Не могу молчать“.

Запінання с-д. про арешти робітників.

ПЕТЕРБУРГ. Соціал-демократи єспішно роблять запінання в Думі про переслїдування делегатів робітників на московському в'їзді фабричних лікарів.

В суді.

ЧЕРНІГІВ. Видання єсеїя киявської судової палати з участю єдинових представників почала вчора вдруге розробити справу гуртка селян с. Вихозова, черн. губ., які в октябрі 1905 року жорстоко розправились в своїм односельцями. Вбито було тоді 15 душ. Перший раз киявська судова палата виправдала підсудних, бо прнанала, що вони вчинили це, обороняючись. Прокурор палати опротєстував присуд. Обвинувачується 24 души.

По вищих школах.

ПЕТЕРБУРГ. Почалось вчення на бєстєужєвських курсах. На лекціях було 15 слухачок.

„Р'єчи“ телеграфують з Томська: Касєо увільнив ще 20 студєнтів теологического інститута, не дожидаясь жандармського дознавання. Сєсерєд увільєнных єсть неспрїчєтні до забастовки.

МОСКВА. Арєштєвано 4 курсисток з конспїративными докумєнтами про забастовку.

Вскі вїстї.

ПЕТЕРБУРГ. Зроблено розтрату

в касі товариства взаємної допомоги служачих в окрузі доріг.

Здоровля митрополита Антонія без змін. Єсть чутка, що митрополіт виходить на покой. Наступником його буде певне митрополіт Володимир.

Помер жандармський генерал Яковлев. Він довго був комендантом шліссельбургської крїпости і зоставив після себе цїнні мемуари.

Закінчився допит свідків в справі максімаїстєв. Ні одиє з них не підтвердив обвинувачєннє, яєє зроблєно тїльки на підставі посвідчєнь Мініна. Присуд оповіщено буде 21 апріля.

МОСКВА. Після трусє арєштєваноє 8 залізничодорожних кондукторів, обвинувачєних за те, що спускали фальшиві гроші.

Городська управа складає комітет для прийому англїйських парламентарієв.

ВАРШАВА. За 18 апріля задержано бїльше 500 душ. Бїльшість вилущєно, 50 арєштєваних обвинувачують за підбаваннє до першомайської забастовки і за росклеюку прокламацій.

КАТЕРИНОСЛАВ. В губерньську земську лікарню привезєно з турмія арєштєванта, якого обвинувачєно було за напад на поїзд. Ше 6 марта арєштєвант засєвє лєтаргичним євом і йдосє не вєстєвав. В медичній практиці не дуже цікавий випадок. Лікарі кожного дєя оглядають хворєго.

ЖИТОМІР. Окружний суд позбавив єксєндєва Гурєвського прихода на 5 мїєсїєв і општрафуєв на 100 карб. за те, що перевєв у католицтво 19-літєню дївачку Вишневську.

ВБРНИИ. 19 апріля був землє-трусє.

За кордоном.

В Китаї

МОСКВА. В Квантої повстання не втїхомірєно. До повстанців пристали салдати, які почали бити своїх начальників. Повстання захопило багато городів. В Квантої горить багато домів. Житєлям наказано не виходити з домів на улиці. Йде перєстрїлка.

Першомайські демонстрації.

МОСКВА. „Рус. Сл.“ повідомляють з Парижа: під час сєтєчєк вїєськє з манїфєстантами поранєно декілька душ, між иншим, двох офіцєрєв.

З Берліна: Бїльшість робітників бєстєує. Вдєнь одбулось 56 вїзарєв, єслиханий с-д., увєчєрї 82. В Вєварїї і Саксонїї одбулись великі зібрання прямо на дворї. В Мюхєнї і инших городєх манїфєстатїєв. В Дрездєнї бїля 50 тїєс. душ пішли в цєнтр города.

Грандіозна манїфєстатїєв була в Відні. В Римї забастєвали, між иншим, трамвай і звонїчка. Будяки прибрано червоними прапорами і квітками.

Література, наука, умілість і техніка.

Теорії Т. Шевченка. Видавництво В. Яковенка видало в Петербурзі вже й другий ілюстрований том творів Тараса Шевченка. Цей том містить такі твори: „Назар Стодоля“, „Сільська“, „Безталанний“. Автобіографічна замітка Т. Шевченка. Автобіографічний лист Т. Шевченка до редактора „Народного Чтения“. Матеріали по політичній справі Т. Шевченка. Щоденник. Листи.

Бібліографія.

Теорії Т. Шевченка. Том другий. З портретом і трьома малюнками. Видання В. Яковенка. Стор. IV—147. СПб. 1911. Ціна 1 р. 50 к.

Вийшов другий том творів Шевченка в виданні д. Яковенка. Цей том містить „Назар Стодолю“, поеми російською мовою („Сільська“ і „Безталанний“), передмову до другого видання „Кобзаря“, автобіографію Шевченка, матеріали з його процесу, шоденник і листи.

Все, що надруковано в цьому томі, не дає нічого нового, незвідомого ще публіці; все було вже опубліковано раніше. Але не можна не вітати заміру д. Яковенка зібрати ці розкидані по численних виданнях коштовні матеріали й подати одним томом. Тепер вони зробились доступними не тільки людям, що спеціально цікавляться життям і творчістю геніяльного українського Кобзаря, а й звичайному читачеві, який з інтересом перечитає ці старі документи, що мають дорожу постать. Хоч Шевченко—і цілком справедливо—зобов'язує славу геніяльного письменника своїм „Кобзарем“, а инші твори не можуть навіть рівнятися до його вогневої поезії, та все ж таки й вони варті уваги і не тільки через те, що вийшли з-під пера Шевченка. Вони мають і об'єктивну цінну, бо часто пояснюють ті чи инші епізоди з життя автора, кидають світло на його творчість, на розвиток у йому тієї искри божої, що з панського передпокою довела Шевченка до будинків академії, з-під убогої селянської стріхи—до пантеону світових геніїв. З цього погляду можна пошкодувати, що видаєць не долучив до свого видання й повістей Шевченка, писаних на засланні російською мовою. Видання „Кієвської Старини“ в продажі давно немає (єсть переклад, але не всіх повістей) і добре було б, як би д. Яковенко таки надрукував їх, як третій том свого видання.

Шкода теж, що серед матеріаловь по політичному дїлу Т. Г. Шевченка,

які маємо в цьому томі, не знаходимо автентичного тексту статута і прокламації Кирило-Мефодієвського братства, опублікованих р. 1906 в журналі „Былое“. Хоча думка редактора цих матеріалів, д. Житецького, що Шевченко був членом братства, і неправдива, проте ж він так близько стояв до його, що ці матеріали мають безпосереднє відношення й до особи Кобзаря. І коли вже брати відомості про братство застарілих на цьому пункті праць Огоновського і Костомарова (у останнього вони непевні й через цензурні причини), то далеко краще було б просто передрукувати автентичні матеріали з „Былое“. Тут ми стравіємо такі деталі, про які не подають звісток ні Огоновський, ні Костомарів,—і треба поставити в мінус виданню д. Яковенка, що на цьому пункті воно не усаває потреби заглядати до інших джерел.

З дрібніших помилок цього видання значачу одну на стор. 85. Домисл про Вальтер-Скота („як Скотт Вальтер“) здається мені не дуже дотепним. Як я вже згадував у своїй брошурі „Шевченко й українське письменство“, недоцільно слова з Шевченкової передмови „я С. В.“ треба читати: „я(к) С(вячен)а В(о)да“,—це заголовок вірша панни Пскол, про який згадує Шевченко в попередньому абзаці.

Листи надруковано мікроскопічним шрифтом,—економія теж недоречна. До листів Шевченкових нам ще може доведеться згодом повернутись.

С. Єфремов.

Михайло Грушевський. Історія України. Стор. 554. Київ-Львів. 1911. Ц. 2 р.

Перед нами новий монументальний твір професора української історії на львівській університеті. Це велика книга, що містить несповна 35 аркушів доброго друку, прикрашеного кількома сотнями (десь по над 400) ріжних артистичних виконаних ілюстрацій, знімків, портретів, карт і планів. В переважній більшості знімки ці „автентичні“, зроблені безпосередньо з старих портретів, малюнків, гравюр, будинків, без прикрас і фантастичних домислів художника; стрічаємо тільки кілька рисунків, що на підставі певних історичних даних (старих монет, печаток) пробують відтворити портрет чи образ давнього діяча. Не можна не вітати такої „обережності“ автора-видавця, бо навіть поминаючи так важку історичну правдивість знімків, що, завдяки умілому добру, часто справляють і як найкраще художнє враження, мусимо згодитись з думкою шановного автора, що стара гравюра чи малюнок дають нам ще й зразок тодішньої техніки, артистичної творчості, художнього розуміння взагалі. І справді які прегарні кінцівки і заставки, взяті з автентичних джерел, подано в цій книзі; як багато промовляють нам своєю високою художньою концепцією і виконанням знімки з срібних оковок якогось рогу, шабелі, з фрізів перки, різблених візерунків на плитах, намистах, черп'ю або заставок з евангелія!

Весь виклад поділяється на шість частин: I) До заснування київської держави; II) Життя державне; III) Доба литовсько-польська; IV) Доба козацька; V) Упадок козащини і українського життя і VI) Погляд на українське відродження. В додатку знаходимо ще порядки і родоводи князів та гетьманів і пояснення до ілюстрацій, але на жаль нема там історичного показника власних імен та географічних назв, щоб знати, на якій сторінці історії треба їх шукати; бажалося б також більш детальних та ширшого масштабу карт, втім числі особливо карти сучасної України, що помогла б наочно орієнтуватись в історичній перспективі. Ще одне бажання, слухність якого відчуває сам автор, виправдується великим розміром книги і браком місця, ми такі мусимо відзначити—це, щоб в VI частині „Погляд на українське відродження“ був значно поширений,—ще бодай один аркуш друку не так вже б обтяжив книгу, зате дав би можливість прозвучати повнішою акордові національної епопеї. Залишаючи науковий розгляд цієї праці спеціалістам, зазначимо тільки, що самий виклад при всій своїй солідній науковості є разом з тим і популярно-розумний, місцями просто художній. Автор уникає фантастичності, непевних тверджень, часом буває скупий, позерливий на відомості (напр. у відділі про міфологію славян), зате уміє прикрасити свій виклад художніми зразками з народного епосу (напр. чудовими перекладами київських білн), цінними вказівками характерних ознак побуту, часу і талановито звязати поєдинчі факти і події, освітлюючи їх провідною ідеєю.

Цю високо коштовну працю, що дає громадянству наш шановний учений, як свій ювілейний подарунок, ми повинні прийняти з великою подякою і з свого боку подбати про як найширше її розповсюдження.

Микола Вороний.

В. Гауф. Казки. (3 малюнками). Переклад О. Улес. Популярна Б-ка „Лан“. Серія для дітей. № 3. 1911 року. Ціна 25 коп. Стор. 72.

Небагаті ми допоки на добрі книжки до читання дітям, і коли навіть такий скарб, як народні казки, у нас іще не вичерпано, не оброблено, не видано (крім відомої збірки небіжчика Грінченка), то про перекладні нема що й казати. Є казки Андерсена в перекладі М. Старицького й Загірній, скільки казок бр. Грімів, Топелюса, Кіплінга та й по тому. Коло маленьких читачів що-року збільшується й потребує духовної страв. Тому видання такої книжки, як казки Гауфа в перекладі О. Улес, не може не звернути на себе уваги батьків, що мають дітей. Видано книжечку так, як і всі книжки видавництва „Лан“: гарненько, чепурно з малюнками. З багатьох казок В. Гауфа перекладено й заведено до книжки тільки

три: „Маленький Мук“, „Карлик Довгоносик“ та „Пригоди з Саїлом“. За добру літературну мову перекладу речиться ім'я нашого поета. Всеж такі в перекладі попадаються іноді небажані мовні скализи. Нам хотілося б зауважити, що, працюючи над перекладами таких книжок, перекладач повинен не забувати тієї аудиторії, за-для котрої призначає свою книгу, й уникати, якомога, важких і малорозумних малому читачеві висловів. Наприклад, такі фрази—„я вважаю своїм обов'язком нагородити чим-небудь тебе за твою зразкову слухняність“, або—„недобрі люди не авертали жадної уваги на його прикре становище“ й т. ін.—такі фрази, легкі для людини дорослої, маленькому читачеві будуть за якийсь ребус.

Педагог.

Театр і музика.

— Група І. Г. Березняка з великодушних свят грає в Кургані, тобольської губернії.

— Група Д. Яременка частину літнього сезону грає в Феодосії, в театрі-цирку.

— Група С. Б. Замовського з 11 априля грає в Гомелі, в літньому театрі (в сквері).

ДОПИСИ

(Од власн. кореспондентів).

СТАВЕЦЬКА СЛОБОДА, радомиського повіту (на Київщині). *Скрутне становище.* Кругом нашої Слободи з усіх боків облягають лани багатих панів. Недалеко єсть казенний ліс з випасом. Більшість землі належить теперішньому голові Державної Думи п. Родзянкові. Чимало з цих земель селяне вже купили; земля більш пісчана й мало під яку посіви годяться, але селяне і досі виплачують її, нарікаючи на свою гірку долю, бо і скотині ніяк на ній покласти. Тяжко бідуючи без випасу для худоби, селяне звернулися до свого мирового посередника, щоб розривши найнять їм у казенному лісі випас. Дарма, що ще доведеться би наймати й прогонну дорогу до того випасу у капітанта Фен-Юркіші, але їм мировий не розривав.

Що робить далі, наші селяне не знають. Управитель од пана Родзянка бере за випас од штуки по 2 карб. до Петра, але приймає скотину з усього села й паші раз-у-раз не вистачає. На грудках паша од сонця літом вигорає, а по долинах росте найбільш осока, якої скотина не їсть. Селяне абувають за безцінок свою скотину, а через це саме м'яса й молока рідко коли пробують.

М. ВОРОНЬКІВ, переяславського повіту (на Полтавщині). *Пам'яті Т. Шевченка.* Цього року була одравленна у нас вперше панахида по Т. Шевченкові з приводу 50-літніх роковин його смерті. Перед панахидою священик сказав коротеньку промову про те, хто був Т. Шевченко. Після цього селяне дуже зацікавились Т. Шевченком і почали звертатись до ініціаторів панахиди з проханням купити їм твори Т. Шевченка; але на жаль, як раз тоді видавця „Кобзаря“ було скафіковане, а нового ще не було.

До речі, не що давно організована продаж книжок переважно українських по особистій ініціативі, про що виставлене оголошення в товариській крамниці.

В недалеких часі відбулося рокове зібрання ощадного („сеудо-сберегательного“) товариства, на котрім вийшло декілька цікавих явищ. Предсідатель зібрання, селянин, балакав увесь час по українському. Тоді де-хто з занепамого „союзу руського народу“ почав „требовать“, щоб той балакав неперемінно по-російському. Але той одмовився, що не вмів, і так балакав уже до кінця зібрання.

Чистого прибутку ощадне товариство мало за рік 800 карб. Предсідатель зібрання пропонував 5—10 карб. пожертвувати на пам'ятник Т. Шевченкові у Києві. Його піддержував досить енергійно предсідатель ради (совіта); але тіж самі члени дошкільного „с. р. н.“ підняли такий елемент і так гостро і вороже поставились до цього питання, що зібрання мусило відмовити.

Товариська крамниця працює досить добре: перший рік дав 60 карб. чистого прибутку, не вважаючи на малий паєвий капітал (коло 400 карб.). Але корисні наслідки першого року дуже зацікавили селян і вони почали нести без попереднього страху членські внески. Паєвий капітал побільшився. Рокове зібрання членів постановило розширити торгівлю і відкрити мануфактурний відділ. На паї поставлено одчислити 8 проц., а на забраний крам 2 проц. Хоч це й не відповідає кооперативним потребам, але вважаючи на поганий селянський треба було так зробити. На загальнім зібранні постановлено дати щотоводів 35 карб. і закупити 25 карб. в нагороду за їх працю. На новий рік постановлено їм дати що-місяця по 4 карб. Коли обговорювали справу про те, щоб віддати на паї й збор зачисляти в цай для побільшення оборотного капіталу, то виникло дві течії: бідні требували видати на руки, не вважаючи на потреби товариства, а багатші (свої більш відостки), вони ж розвивали, культурні елементи, оголяли на тім, щоб причислити від-

сотки до паїв. Тоді перші почали робити догаду організаторам, котрі: душу і сили вкладують в це діло і, хоча по їхньому не вийшло, але все ж болить серце, що ті, для котрих найбільше користна товариська крамниця, не розуміють, що роблять і чого кричать.

Всячина.

Лелена.

Торік в Сідлеці п. Гордличко з Гути Тромбкі піймав молоду лелеку в-осени і прив'язав її кілочку з надписом: „ця лелека з Польщі“. Цієї весни, коли лелеки прилетіли з теплого краю, д. Гордличко знову піймав свою знайому. В лелеки висіло причеплене ним кілце, а над його надписом було приписано: „привіт з Італії“.

Ласт у рибі.

Хазїн аптекарського магазину і директор банка в Костані, в Пруссії, Вирабовський, подорожуючи торік по Данії, кинув з парохода в море пляшечку з листовною картою, на якій написав свій адрес і просив прислати цю картку по пошті, коли її буде знайдено. Цими днями д. Вирібовському прийшла ця картка з Ляссена, з Данії, причім його повідомлялось, що пляшечку знайдено в шлункові пійманої риби.

Листування редакції.

Передп. 2214. Організатор артілі М. Левитський живе в Єдиславці.

Ольшанка. С. Говору. Редакція книжок не видає. Адреси не знаємо. Газета слатиметься до кінця року.

Справочний одділ.

Календарні відомості. Четверг, 21-го априля. Свмч. Януарія, Єп. мч. Фавста, Феодора, Євтіхія.

Сх. сон. 4 год. 31 хв., зах. сон. 7 год. 22 хв. Театр „Грамотности“. 1) Врехія, 2) Вечерній.

Редактор В. Яновський.

Видавель Є. Ужиконко.

Оповіді.

Лікарі та Лікарки

Зубна лікарня
В. Васильківська № 66 на розі Жилианської.
Прийм. лік.-оцен. 8—9 г. по таксі Голі, вломі, ввря. без болю. Штучні зуби без пласт. зод. кор. Порад.—30 к. Шт. зуби—від 1 руб. рок.—217-32

Зуб Бр. ТЕТЕЛЬБАУМ, Прорізна карія № 24.
Прийм. лікарі-оцен. 9—9 г. Пашова 50 к., ввч. зуб. без болю 1 р. Штучні зуби—1 р. 300-200-21

Кабинет зубного лікаря Дем'яновича-Цигури, Голяна, ламбування і встанд. штучні. прийм. 9—12, 3—6 год. Нестерівська, 36. р.—312-14

Хвор. горла, носа, вуш. сифіс. 6—8 годін М. Володим. 40.
Лікар Тартаковський перший повер: там-же АКУШЕРКА-МАСАЖИСТКА. рок.—245 28

ПРИТУЛОК ДЛЯ ПОРОДИЛЬ акушерки **М. І. Дмитрієвої-Лінчевської** лікарі лік.-оцен. 10—12 год. ввч. і по ліз догляд. прийм. секр. вагітн. і родиль у всяку пору. Мар.-Благодієвська 44. рок.—239-28

Акушерка фешака і масажистка Є. М. Штейн, Хрещатин 48, кв. 16. м.—300-17

КВАТИРІ Готель „Україна“ вилас в найм КИМ-НАТИ по міс. і на добу, недор. Бульв.-Кудир, 34. рок.—231-25

КВАТИРЯ в 5—6 кімнат потрібна в осередкові города Співшати зистом. Коцтора „Гали“. Г.Ц.

ВСЯКІ

Повні комплекти українського журналу

Нова громада За рік 1906. (12 книжок). Продаються по 3 р. 50 к. З пересилкою.

Київ, Українська книгарня Безаківська № 8. рок.—366-1

У ЖИРГОВОДІ (Полтавц.) купувати в роздріб „Раду“ по такій самій і передплачувати ціні як і в Київській конторі газети можна в паперовій крамниці „ПРОГРЕСЬ“ в М. А. ТОЛЧИНСЬКОГО.

ВЕРХНЯ СПІДНИЦЯ за 2 руб. 45 коп.
Ловко зшита, по останній моді верхня спідниця, з шерст. найнов. рисуни. трико, всяк темн. колір, поплинков. гузіки, та шовк. шнурк. Силан. краш. сорт. за 2 р. 75 к., 3 р. 25 к., 1.5 р. Висл. по пошті з наклад. плат. без завдатка. Як не вполюб, гроші повертаєм. Продаємо також міру: довшину та обхват пояса. За перес. додає 55 к.; при випуску зарязом 3-х спідн., пересилка на ваш кошт. Адр.: Лодзь, фірм „Аккуратность“. рок.—18-33

40 день !!! БЕЗПЛАТНО !!!
Коли Ви випродж 40 днів не навчитесь добре балакати, читати й писати німецькою, французькою, англійською та латинською мовою по нашій самоучительній, спорядкованій по найновішому методу (всі інші—реклама), то гроші вертаєм назад. Ціна самоучит. одної мови з перес. налож. па. 1 р. 10 к., 2-х—1 р. 90, 3-х—2 р. 80, 4-х—3 р. 65 к. Замова викон. оди. склад для всієї Росії. С.-Петербург, Пет. стор., Большой Прощи. № 56—419. Я. П. ПЕТЕРС. об-188-17

НАЙВИЩІЙ СМАК д. д. КУРЦІВ задовольняють ваші папіроси, сигари, сигаретки „Бр. Кальфа“ Головна. магаз. ФУНДУКЛЕВСЬКА, 20. Там-же виключно продаж Тют. „Оттоман“ і шп. крашчих иногород. фабрик

СИГАРИ Віссора, Рутцберга, Гаванера, Лафмер. ГІЛЬЗІ КОЙЛО С. П. Б. 1-365-1

Продаються такі книжки
Модеста Левицького:
Оповідання, К., ц. 50 коп.
За Неліткою, істор. повість з мал., ц. 10 коп.
Петрусієв сон, опов. для дітей, ц. 3 к.
В януї, жарт на 1 д., ц. 5 к.
Забув. Щастя пейсаха Левдермана, ц. 4 коп.
Злочини, оповідання, ц. 3 к.
В суді, К., ц. 3 коп.
Земляця рідна, ц. 2 коп.
Короста, ц. 1 коп.
Селянські знахарі та блбн-шестухи, ц. 3 коп.
Сібірьна веза, ц. 1 1/2 коп.
Ліхі хвороби на очі, ц. 1 к.
Про холюеру, ц. 2 к.
Як рятуватись при нагах випадках та наліцтвах, ц. 3 коп.
Невідомі вороги та друзі наші, ц. 6 к.
Переклади М. та З. Левицьких: А. Толстой. Де любив там і Бог. Ц. 3 к.
Єв. Т. Владівста. Повість. Ц. 50 к.
Айтон Сінлар. Нетри. Повість, ц. 90 к.
Ерман-Шатран. Історія одного селянина. Істор. повість, ч. I та II—ц. 60 к., ч. III та IV—ц. 75 к.
Еліза Ожешкова. Хам. Повість, ц. 35 к.
Кудувати й виписувати з українських книгарень: 1) Київ, Безаківська № 8; 2) В.-Волод. № 28. ид.—87-12

ЯК МОЖНА СТАТИ БАГАЧЕМ, І МАТИ 200,000 РУБ.?

Треба тільки зараз-же купити собі хоч одного білета 3-го (Дворнянського) в вигранку займа

В БАНКОВИМУ ДОМІ **А. В. СМІРНОВА**

С.-ПЕТЕРБУРГ, Невський пр. 60. МОСКВА, Кузнецкий міст, д. Сан-Галлі.
дається виплат: при завдаткові—25 руб., а потім по 7 р. що-місяця. Розіграти має бути 1-го мая 1911 р., а тому не гайтесь купити швидче білет 3-го (дворнянського) займа.
Завдаток можна неслати поштовою чи телеграфним переводом 5-275-5

Всім нашим передплатникам може бути висланий за доплату **6 карб.**

Словник Української мови.

Зібраний редакцією журн. „Кієвская Старина“ і виданий під редакцією і з доповненнями **Б. ГРІНЧЕНКА**. В 4-х великих томах. В книгарнях продається він по 8 карб. без пересилки. Словник цей одержав премію ім. Костомарова від Російської Академії Наук. 00-286-11

„Діло“ щоденна українська газета
Передплата для Росії на рік—18 карб., на 1/2 р.—9 карб. Австрія, ЛЬВІВ, (Lemberg), Ринок ч. 10.

В УКРАЇНСЬКІЙ КНИГАРНІ
Київ, Безаківська № 8.
Продаються такі книжки

Стефанія—ОПОВІДАННЯ. Ц. 70 коп.
На крапудю папері Ц. 85 коп.
Б. Грінченко. ЯКОЇ НАМ ТРІВА ШКОЛИ Ц. 4 коп.
НАРОДНІ ВЧИТЕЛІ І УКРАЇНСКА ШКОЛА Ц. 3 коп.
П. Смутко. ПІД СТЕЛЯМИ ДУМИ Ц. 5 коп.
Д. Мордовець. КОЗАКИ І МОРЕ Ц. 40 коп.
В ДЕРЖАВНІ ДУМІ Ц. 5 коп.
А. Моноценко. ДО ІСТОРІЇ ЗЕМСЬКОЇ ШКОЛИ НА ХЕРСОНЩИНІ. Ц. 15 коп.
роков.—32-27

Великий РЕСТОРАН **УНІОН**
Київської Другої Артілі
Хрещатин 34. Пасаж.
Ціни на все по-за конкуренцією: Кабінети. Біларди. Окрема зала для мовлень 50.111-35

Мрамуров. вироб
Л. П. Зєннієр, Київ
Магазин: В.-Васильків 15.
Склад: Німецька уз. 13. У великому виборі мрамурові й лабрадорні Пам'ятники, надгробні плити та ін. Залізні штахети й хрести. Прийм. замовл. з шведськ. граніта й лабрад. вилас. каменюком. вгороді й провісній. Гран і лабрад. прод. необробленим. 50-237-9

1-ші ПОЗАОЧНІ КУЛІНАРНІ КУРСИ.
Повний курс лекцій для самонавчання „Скромний і постий стіл“ коло 1000 рецептів страв, салатів, печива, компотів, варених, солодких страв, шпиржів та ін. 300 стор. дрібного друку. Ціна з перес. налож. па. 2 р. 60 к. „Наставленіє“ як ніро орудувати хатнім господарством і готувати смачний і пожиточний обід, а додатком розрізати м'яса і окремі стола і страв, коло 100 стор. з малюнк. Ціна 1 р. 20 к., обидві книжки купи 3 р. 35 к. (можна марками). Замовляти виключно в Я. П. ПЕТЕРС. С.-Петербург, Пет. стор., Бодьш. Просвєкт № 56—419. вт.—187-18

Видавництво **ТЕАТРАЛЬНА БІБЛІОТЕКА**

Київ, Жилианська вул. № 31, кв. 13.
Нові п'єси:
№ 1. „На лід посидали“, ком. на 1 дію. „Язюком брехать—не алом махать“, жарт на 1 дію. „Мовчанка не пушить—головонки не сушить“, жарт на 1 дію. Ціна 25 коп.
№ 2. „За гусяна“, ком. на 3 дії О. Олександренка. Ціна 25 коп.
№ 3. „Сатана“, драма на 4 д. Якова Гордіна. Ціна 30 коп.
№ 4. „Мазель-тов“ (Астероє сватання), єврейська комедія на 1 дію з співами і танцями Шоко-Лейхема. Ціна 10 коп.
№ 5. „Миреле Ефрос“, побутова п'єса з єврейського життя на 4 д. Якова Гордіна. Ц. на 30 коп.
№ 6. „Пани Штукарени“, веселий жарт на 3 д з співами Д. Гринцівського. Ціна 20 коп.
№ 7. „Маковей“, єврейська історична драма на 5 дії Отола Людвіга. Ціна 35 коп.
№ 8. „Жан і Бобі“, жарт на 1 д. М. Левицького. Ц. 5 к.
№ 9. „Брат на брата“, др. на 5 д. Д. Гринцівського. Ц. 25 к.
№ 10. „Шибайголова“, народна драма на 4 д. Д. Гринцівського.
№ 11. „Gaudemus“ (Гавдеамус), п'єса на 4 д. Л. Андрєєва.
№ 12. „Чортова влада“, драма з робітничого життя на 4 д. Д. Гринцівського.
Цензурані примірники кожної з цих п'єс по 2 карб. виспільються негайно тільки в складу видавництва. 5-354-5